

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ČÍSLO 12.

ROČNÍK XVI.

PROSINEC 1935

ČÁST VŠEOBECNÁ

Redaktoři: Brig. generál Jiří Birula a podplukovník gšt. František Pobunek.

Rudolf MEDEK:

T. G. Masaryk — vrchní velitel.

S pocitem silného smutku se loučí čs. armáda a s ní celý branný národ se svým prvním novověkým vrchním velitelem T. G. Masarykem. Nesmí ho být nikým z nás zapomenuto.

Tento veliký mírotvůrce a vřelý pacifista, který správně věřil, že jen dlouhé a plodné období míru zabezpečí náš mladý stát a upevní základy jeho svobody, byl si však také vědom a nikdy to neváhal říci, že máme plné mravní právo na obranu a že boj za svobodu vlasti a za obranu této svobody, ba i smrt v tomto boji je pořád lepší a důstojnější, než život v otroctví, než mravní zchátralost národa i jednotlivců. Proto nám, vojákům, je tak drahá osobnost presidenta Masaryka, že určuje jasný směr našemu myšlení, že dává duševní i morální základnu našemu dílu. Nejsme zde zajisté proto, abychom řinčeli zbraněmi, ale abychom byli připraveni na chvíli možného nebezpečí, a to připraveni dokonale, abychom mohli vítěziti.

Tuto zásadu zdůrazňoval prezident Masaryk již jako vůdce našeho zahraničního vojska legionářského ve světové válce. Ale ještě před válkou světovou ve všech obdobích svého pohnutého a bojovného života byl Masaryk odpůrcem myšlenky o neodpírání zlu. Hlásal naopak, že jest mravní povinností mužného člověka odpírati zlu vždy a všude, a brániti se násilí třeba i zbraní. Byl sám vojákem myšlenky, bojovníkem za pravdu, pro jejíž vítězství dovedl jíti přímo kupředu, aniž se ohlížel na to, dojde-li uznání nebo nenávisť u širokých vrstev. Tento voják myšlenky, podobně jako Miroslav Tyrš, měl i vzácné pochopení pro zdatnost a odolnost tělesnou. Masaryk-Sokol, Masaryk-sportsman dožil se vysokého věku svého také proto, že měl silné, otužilé nervy, že se nebál tělesné námahy, že dovedl přemáhati nesčetné překážky a že se nebál nijakého zápasu myšlenkového, ba že se nebál ani války, největší světové války, jaká kdy v dějinách byla, v níž se dokonce postavil v čelo bojujících bratří legionářů.

Masarykův vztah k zahraniční armádě československé je ze zjevu, jež řídce přicházejí v dějinách velikých revolučních hnutí.

Neboť stačilo tisícům našich vojinů zahraničních vysloviti toto jméno, aby nejen v nich vzbudilo svrchovanou úctu k člověku, jenž se sám odvážně a bez ohledu na oběti postavil v čelo, ale aby dojalo ty nejtvrdší a nejdrsnější bojovníky a zapůsobilo na ně tak teple, rodinně, otecky. Jeho jméno vzbuzovalo důvěru u kolísavých a nejistých, jakož i posilovalo odvážné, rozněcovalo smělé: bylo zárukou naprosté vážnosti nejistého podniků. Sám pak příběh tohoto člověka, jeho věhlas, stáří, spravedlnost, to, jak odešel do ciziny, zanechav všeho, jak přeplul několikere moře, prošel všechny díly světa, dojímal k slzám muže, kteří vzali zbraně, aby pod jeho praporem se šli bít za nejlepší a největší ideál, jež může mít člověk: za svobodu a lepší příští národů.

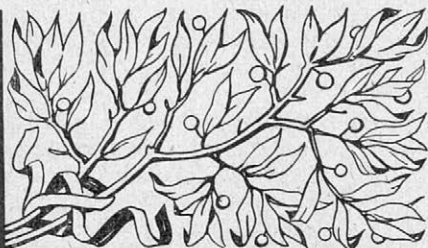
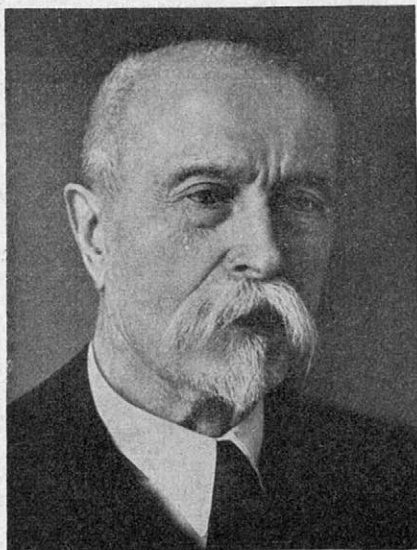
Byl z nás nejstarší, nejmoudřejší, nejpracovitější, nejdůležitější. Bylo úplně jasno a pochopitelné, že byl nazván otcem, neboli, jak si opuštěné, ztracené v cizině československé děti bezpočtukrát opakovaly „tatičkem Masarykem“. Byl autoritou, na niž se neodvážil ani jediný čestný člověk, Čech nebo Slovák, sáhnouti, jeho bezúhonná pověst nepodkupného, přísného vědomého politika, jeho lidský osud stály po celou dobu našeho zahraničního zápasu nad všemi neshodami, jež tu a tam se objevily mezi zahraničními činiteli. Armáda československá, aniž by se byla dohodla ve svých oddělených a po celém světě roztroušených částech, vyřkla hned na počátku, jakmile se objevilo jeho jméno, slova:

„Otec, vůdce, nejvyšší velitel.“

Masaryk, jak jsem měl ustavičnou příležitost pozorovati jej při jeho práci mezi našim vojskem na Rusi, se neobyčejně a stále o vojsko zajímal. Organizace vojska — to byl hlavní předmět všech jeho úvah, jeho rad v poradách Odbočky Národní rady československé pro Rusko, jeho přednášek a agitačních řečí i jeho jednání s ruskými a spojeneckými orgány na Rusi. „Všichni do armády“, volal na veliké manifestační schůzi zajatců na podzim v Kyjevě, před chystaným odjezdem do Ameriky. Bojovati proti nepříteli se zbraní v ruce, nebáti se krve a obětí, přizvat pod prapory zdravé a boje schopné Čechy a Slováky, dleci na Rusi — to mu byl nejsilnější argument našeho zápasu. Věděl předobře, že svobody nelze dojiti v daných poměrech jinak než obětí krve, hrdinným činem, účastí na velikém zápasu světové demokracie s germánskou reakcí a jejím středověkým násilnictvím — proto volal do zbraně, proto zval k boji, proto varoval před váhavostí, opatrnictvím, bojácností. „Musíme mít velickou a silnou armádu,“ řekl kyjevským krajanům, neboť byl hluboko vnitřně přesvědčen, že bez ní bychom nedosáhli ničeho.

„Vy, vojáci, konáte nejdůležitější práci, již my, politikové a diplomati, jen formujeme v politické požadavky našeho národa.“ A Masaryk uměl skutečně využiti politických úspěchů vojska. Dostali jsme samostatný stát československý, cíl, za který se bili naši hoši na frontách, sen, o němž snil národ doma, sen odvěký, byť odvážný a pro mnohé neuskutečnitelný.

Nebylo ani jediného podniků v oblasti vojenské organizace, o který by se byl Masaryk co nejživěji nezajímal, který by byl co nejdůkladněji nezkoumal a o něm nediskutoval. Za jeho působení v Rusku, pod jeho přímou agitací i za jeho dozoru nad organizačními pracemi vzrostlo československé vojsko v Rusku z malého, nepatrného a ve světě téměř neviditelného první československé střelecké brigády, sotva o třech velmi slabých pěších plucích, na československý armádní sbor s řádně organiso-

vaným štábem, jakož i doplňovací brigádou, v té době, od jara 1917 do jara 1918 na nějakých 50.000 bojovníků; dobře vycvičených, nadšených, dostatečně vypravených výzbrojí i technickými, sanitními a intendant-skými oddíly. Toto vojsko potom jistě s úspěchem mohlo by se brániti mnohonásobným přesílám nepřátel, i odvážiti se smělých bojových podniků, jakým zejména byl obrovský pochod napříč Sibiří.

Jeho četné rozkazy vojsku, jako na př. památný rozkaz k bitvě zbo-rovské, jenž končí slovy: „Vím, že vykonáte svoji husitskou povinnost“, jeho časté výklady vojsku, jak má vypadati vojenská organizace demo-kratického národa, jeho rady a naučení, jak důstojníkům, tak mužstvu jsou ustavičně živým dokumentem toho, kterak tento filosof hluboce pro-myslný a kterak tento Čechoslovák opravdově prožil otázku armády.

Nejvyšší velitel miloval svoje vojáky jako snad málokterý velitel v dějinách válek. A v dějinách válek jistě se najde málo případů, že by vojáci tak zbožňovali svého nejvyššího velitele, jako legionáři všech for-mací svého „tatička Masaryka“. O tom mohla by býti sepsána velická, dojemná kniha, již by nikdo v našem národě, z přítomných ani z bu-doucích, nemohl čísti bez opravdového a hlubokého pohnutí.

Také dodnes president Masaryk s neutuchajícím zájmem sleduje vše, co se týká naší armády, jejího vývoje, výcviku i mravní výchovy. Naše branná moc má v něm silného ochránce proti všem, kdož smyslu jejího skutečného poslání nechápou.

Proto my, vojáci čs. republiky, jsme mu zavázáni velikou vděčností a láskou. Nikdy nezapomeneme a nesmíme zapomenout, co učinil pro osvobození národa a pro obnovení našeho státu. Jest jeho i naším ideálem, aby všichni jeho příslušníci, bez rozdílu národnosti, náboženského vyznání a stavu považovali svůj stát za svoji jedinou domovinu, za baštu demokracie a sociální spravedlnosti.

Buď nám dlouho zdráv, náš první nejvyšší velitel, buď dlouho zdráv a živ, ku blahu čs. republiky!

Major konc. Jaroslav Boháč :

President Dr. Edvard Beneš,

československé legie a československá branná moc.

Zvolení Dr. Eduarda Beneše druhým presidentem Československé republiky a nástupcem Masarykovým na místě vrchního velitele čsl. branné moci je důsledkem spolupráce těchto dvou slavných mužů na díle osvobození čs. národa a na budování našeho státu.

Národní shromáždění nemohlo lépe učiniti, když se rozhodlo pro Dr. Beneše, uznávajíc, že tato osobnost světového formátu je zárukou dalšího úspěšného rozvoje naší drahé republiky.

Napsal-li Dr. Eduard Beneš r. 1915 ještě před svým definitivním odchodem z vlasti, že válka je oprávněná a spravedlivá a že je povinností každého tehdy, sahá-li se opravdu na duševní a hmotnou kulturu jeho národa, vyjádřil tím dostatečně jasně svoje přesvědčení o nutnosti pečlivé přípravy vojenské obrany, kdyby byla ohrožena samostatnost. A jak to u něho bývá, zůstal věren těmto svým památným slovům nejen za světové války v zahraničí jako oddaný spolupracovník Masarykův, ale i později ve vlasti jako osvědčený ministr zahraničních věcí. A zůstane jim věren i nyní jako president republiky.

Benešův poměr k našemu vojsku a k armádě vyvinul se z jeho poměru k československým legionářům za války. Mluvívá se u nás o politické práci členů Masarykovy zahraniční Čsl. národní rady a o bojové působnosti našich legionářů na frontách. Tyto dvě činnosti není možno odlučovat, protože jedna vyplývala z druhé, vzájemně se doplňovaly a obě směřovaly k jedinému cíli — k osvobození čs. národa a k obnovení jeho samostatnosti v novém státě, jehož hranice ustanoví mírová smlouva. Dr. Beneš rozhodoval za světové války v Paříži o našem revolučním vojsku, denně byl ve styku s legionáři ze všech dohodových zemí, staral se o ně, konal osobně obtížné intervence, řídil evidenci a koncentraci našich dobrovolníků, organizoval naše samostatná vojska ve Francii a v Itálii, odstraňoval překážky, přesvědčoval, pracoval ve dne i v noci, jen aby včas, dobře a úspěšně dokončil zamýšlené dílo.

Jak Dr. Beneš oceňoval činnost našich legionářských dobrovolníků, jak je chápal a jak dovedl prociťt jejich utrpení, dokazují tato jeho významná slova, promluvená na schůzi České kolonie pařížské v září r. 1916: